

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

Кафедра економіки, права та управління бізнесом

Допущено до захисту
Завідувач кафедри
Сментина Н.В. _____

(підпис)

“ ____ ” _____ 201 ____ р.

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА

на здобуття освітнього ступеня магістра

зі спеціальності 076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність»

за магістерською програмою професійного спрямування
«Економіка, планування та управління бізнесом»

**на тему: «Шляхи підвищення конкурентоспроможності підприємства
(на прикладі ТОВ «Метал Холдінг Трейд»)»**

Виконавець:

студентки ЦЗФН

Ромадан Катерина Костянтинівна _____
(прізвище, ім'я, по батькові) /підпис/

Науковий керівник:

к.е.н., доцент

(науковий ступінь, вчене звання)

Сілічева Наталія Євгенівна _____
(прізвище, ім'я, по батькові) /підпис/

ОДЕСА – 2018

АНОТАЦІЯ

Ромадан К. К., «Шляхи підвищення конкурентоспроможності підприємства (на прикладі ТОВ «Метал Холдінг Трейд»)),
дипломна робота на здобуття освітнього ступеня магістра зі спеціальності «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність» за магістерською програмою «Економіка, планування та управління бізнесом»,
Одеський національний економічний університет
м. Одеса, 2018 рік

Дипломна робота складається з трьох розділів. Об'єкт дослідження - конкуренція на ринку металопрокату на прикладі діяльності підприємства ТОВ «Метал Холдінг Трейд», яке, як і інші підприємства країни в сучасних умовах, повинне вміти представити конкурентоспроможну продукцію та відповідні послуги і бути готовим до ефективної роботи в режимі ринкових відносин.

Досліджено особливості внутрішнього стану підприємства в розрізі показників оцінки його фінансового стану та рівня рентабельності; проведено діагностику зовнішнього середовища та його функціонування.

Запропоновано пріоритетний напрямок розширення діяльності на підприємстві шляхом створення нового цеху, реалізація якого спрямована на збільшення прибутку та підвищення конкурентних позицій підприємства. Проведено економічне обґрунтування розширення підприємства. Спрогнозовано прибуток від реалізації послуг. Проведено оцінку економічної ефективності проекту. Проаналізовані можливі ризики та запропоновані заходи щодо їх мінімізації.

Ключові слова: конкуренція, конкурентоспроможність, розширення сфери діяльності підприємства, фінансовий стан підприємства, ліквідність, рентабельність, фінансова стійкість, економічна ефективність.

ANNOTATION

Romadan K.K., «The ways of rising up the competitiveness of the company (on the example of «Metal Holding Trade ltd»)).
thesis for Master degree in specialty «Entrepreneurship, Trade and Stock Exchanges» under the program «Economy, Planning and Business Management»,
Odessa National Economic University
Odessa, 2018

Thesis consists of three chapters. The object of the research is competition on the market of metal rolling on the example of activity of the enterprise of «Metal Holding Trade» enterprise, which, like other enterprises of the country in modern conditions, should be able to present competitive products and services and be ready for effective work in the market relations.

The features of the internal situation of the company in terms of indicators to measure its financial condition and profitability were explored; the diagnostic of company environment and its functioning was made. Priority area proposed expansion of the company by creating a new department, the implementation of which aims to increase the income and improve the competitive position of the company.

An economic assessment of the proposed expansion of the company was made. The economic efficiency of the project was reviewed. The possible risks were analyzed and measures to minimize them were proposed.

Keywords: competition, competitiveness, scope of business expansion, financial condition, liquidity, profitability, financial sustainability, economic efficiency.

ЗМІСТ

Стор.

ВСТУП	3
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ВИЗНАЧЕННЯ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА	
1.1 Конкуренція та конкурентоспроможність.....	5
1.2 Конкурентоспроможність підприємства та чинники, що впливають на неї	12
1.3 Методи оцінки конкурентоспроможності підприємства	20
РОЗДІЛ 2. ДОСЛІДЖЕННЯ РІВНЯ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА ТОВ «Метал Холдінг Трейд»	
2.1 Загальна характеристика діяльності підприємства ТОВ «МЕТАЛ ХОЛДІНГ ТРЕЙД».....	28
2.2. Аналіз фінансового стану підприємства.....	36
2.3. Характеристика конкурентного середовища підприємства «Метал Холдінг Трейд».....	47
РОЗДІЛ 3. ОСНОВНІ ЗАХОДИ ЩОДО ПІДВИЩЕННЯ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА ТОВ «Метал Холдінг Трейд»	
3.1 Вибір стратегічних напрямків розвитку підприємства.....	57
3.2 Підвищення конкурентоспроможності підприємства ТОВ «Метал Холдінг Трейд» шляхом введення нової послуги.....	68
3.3. Аналіз можливих ризиків та шляхи щодо їх мінімізації.....	79
ВИСНОВКИ	86
Список використаних джерел	89
ДОДАТКИ	94

ВСТУП

Актуальність теми. Одна з найважливіших задач розвитку підприємства і країни в цілому, нерозривно пов'язана з ефективністю виробництва, забезпечення випуску необхідної кількості сучасних виробів та покращення якості, досягнення конкурентоспроможності продукції на світовому ринку.

Загострення конкурентної боротьби (за збут своєї продукції, за місце на ринку) між фірмами-виробниками змушує шукати їх нові засоби впливу на рішення покупців. Одним з таких шляхів є створення товарів покращеного рівня якості.

Передовий закордонний досвід свідчить, що якість, безперечно, є найбільш вагомою складовою конкурентоспроможності, але разом з тим, можливості реалізації продукції, крім якості, визначаються значним числом параметрів і умов, більшість з яких розповсюджується не тільки на товар, але і на підприємство, фірму і навіть країну.

У теоретичній частині даної роботи зроблена спроба узагальнити параметри та умови, які впливають на конкурентоспроможність персоналу, підприємства, продукції.

Мета і задачі дослідження. Метою дипломної роботи є оцінка можливостей використання існуючих методів для підвищення конкурентоспроможності підприємства ТОВ «Метал Холдінг Трейд», а також розробка практичних рекомендацій щодо підвищення конкурентоспроможності ТОВ «Метал Холдінг Трейд» на ринку металопрокату в Одеській області.

Для досягнення поставленої мети в дипломній роботі вирішувались **наступні завдання:**

- Проаналізувати сутність термінів “конкуренція” та “конкурентоспроможність підприємства”;
- Дослідити методи оцінки конкурентоспроможності підприємства ;

- Проаналізувати поточний стан діяльності підприємства ТОВ «Метал Холдінг Трейд»;
- Здійснити дослідження ринку металопрокату Одеської області, виявити основних виробників на ринку, оцінити вплив чинників зовнішнього та внутрішнього середовища на конкурентоспроможність підприємства ТОВ «Метал Холдінг Трейд»;
- Проаналізувати фінансовий стан підприємства та конкурентоспроможність послуг підприємства з оцінкою ринку збуту і конкурентів;
- Оцінити рівень якості продукції та обслуговування ТОВ «Метал Холдінг Трейд» відносно його основних конкурентів;
- Визначити вплив зовнішнього середовища на конкурентоспроможність підприємства за допомогою основних інструментів дослідження конкурентоспроможності;
- Дослідити і визначити основні конкурентні стратегії, які сприятимуть підвищенню конкурентоспроможності підприємства ТОВ «Метал Холдінг Трейд»;
- Зробити розрахунок доцільності запровадження обраних для розгляду заходів, який буде свідчити про можливість отримання підприємством додаткового прибутку.

В роботі використані матеріали, а також технічні, економічні, фінансові, організаційні матеріали і документи підприємства ТОВ «Метал Холдінг Трейд» за 2015-2017 р.р.

Об'єктом цього дослідження є конкуренція на ринку металопроката на прикладі діяльності підприємства ТОВ «Метал Холдінг Трейд», яке, як і інші підприємства країни в сучасних умовах, повинне вміти представити конкурентоспроможну продукцію та відповідні послуги і бути готовим до ефективної роботи в режимі ринкових відносин.

Предметом дослідження є заходи з підвищення конкурентоспроможності підприємства, як цілісного господарюючого елемента, вплив економічних факторів як на мікро- так і на макро- рівнях на конкурентоспроможність підприємства.

В дипломній роботі були використані наступні **методи дослідження**:

- статистичні спостереження, групування та статистичний аналіз хронологічних рядів параметрів. Мета дослідження – виділення основних груп конкурентів та рівня концентрації обсягів послуг в окремих виробників на ринку газозварювальних послуг Одеської області;
- Метод розрахунку одиничних і групових показників для визначення конкурентоспроможності підприємства порівняно із конкурентами на ринку. Мета дослідження – виділення переваг порівняно з продуктами і послугами конкурентів;
- SWOT – аналіз , PEST-аналіз, та аналіз «5 чинників» за М. Портером для комплексного вивчення, по-перше, зовнішнього середовища, елементи якого носять в собі як загрози, так і можливості для розвитку підприємства ТОВ «Метал Холдінг Трейд», а по-друге, внутрішнього середовища підприємства, вказуючи на його власні сильні і слабкі сторони. Мета дослідження – виявити вплив зовнішніх і внутрішніх факторів на конкурентоспроможність ТОВ «Метал Холдінг Трейд».

Методи дослідження. У дипломній роботі були застосовані такі методи дослідження: індукції та дедукції, аналізу та синтезу, метод аналізу ринку, методи статистичної обробки даних, метод коефіцієнтів та аналізу фінансового стану підприємства та інші. Для обробки інформації використовувались програми Microsoft Word та Project Expert (для обґрунтування доцільності реалізації запропонованих проектних заходів щодо розвитку підприємства).

Інформаційною базою дослідження слугували наукові публікації та монографічні видання вітчизняних вчених, нормативно-законодавчі акти України, офіційні статистичні матеріали, звіти та аналітичні матеріали підприємства та ін..

Публікації та апробація результатів дослідження. За результатами досліджень автором опублікована стаття Ромадан К.К. «Підвищення конкурентоспроможності підприємства на ринку металопрокату в Україні». Вісник соціально-економічних досліджень Одеського державного економічного університету./ Ред. Зверяков М.І. та ін. Вип. . – Одеса – 2018. – С.112-115.

ВИСНОВКИ

Результати проведеного у дипломній роботі дослідження дозволяють зробити такі висновки.

1. В дипломній роботі розглянуто сутність термінів “конкуренція” та “конкурентоспроможність підприємства”. Представлені основні види конкуренції, фактори, що впливають на конкурентоспроможність підприємства. Описані основні конкурентні стратегії розвитку підприємства. Наведено основні методи розрахунку конкурентоспроможності підприємства та продукції.
2. Конкурентоспроможність підприємств можна розглядати як вміння виготовляти і реалізувати швидко та дешево якісну продукцію в достатній кількості. Існує цілий ряд методик оцінки конкурентоспроможності з урахуванням як цінових, так і нецінових факторів. Особливу роль при аналізі конкурентоспроможності експортної продукції відіграє фактор часу. Приймається до уваги так звана теорія "життєвого циклу" товару. Це є дуже важливим для підприємства ТОВ «Метал Холдінг Трейд», тому що основною діяльністю підприємства є оптова торгівля металами та металевими рудами та механічне оброблення металевих виробів на ринку металопрокату Одеської області.
3. Підприємство використовує найсучасніше обладнання, що робить процес заправки газом безпечним, точним та швидким. Підприємство ТОВ «Метал Холдінг Трейд» - одне із провідних у сфері оптової та роздрібною торгівлі металами та металевими рудами та механічного оброблення металевих виробів на ринку металопрокату Одеської області. Підприємство виконує наступний ряд робіт: оброблення металевих виробів; виробництво будівельних металевих конструкцій і частин конструкцій. Підприємство ТОВ «Метал Холдінг Трейд» виконує всі роботи, згідно з проектом, чітко дотримуючись графіку проведення робіт. Тому, звертаючись до підприємства

ТОВ «Метал Холдінг Трейд», замовник може бути впевнений, що досвід роботи та кваліфікація персоналу дозволяє виконати ту роботу, яку він довіряє підприємству, з високою якістю і точно в строк.

4. Проаналізовано ринок металопрокату Одеської області. Наведені основні підприємства галузі - конкуренти підприємства ТОВ «Метал Холдінг Трейд». Визначено основні сильні та слабкі сторони для підприємства ТОВ «Метал Холдінг Трейд» та основних конкурентів підприємства за 2015-2017 роки.
5. Аналіз основних господарсько-фінансових показників довів, що у цілому підприємство працювало досить стабільно, хоч і з не великими змінами в показниках. Протягом усього періоду набирало сили в оборотах і результатах. Чистий прибуток дозволив зробити наступні висновки стосовно змін в 2015 році порівняно з 2017 роком. Відбулося суттєве зростання чистого прибутку з 1 839,00 тис. грн. у 2015 році до 2650,00 тис. грн. Тобто, зростання у 2017 році чистого прибутку від реалізації продукції, послуг, обумовило значне збільшення чистої рентабельності реалізованих послуг. За допомогою методу балів був визначений рейтинг та рівень конкурентоспроможності підприємства ТОВ «Метал Холдінг Трейд» відносно послуг його основних конкурентів АТ Українська гірно-металургічна компанія, ТОВ «Ферро Мінералз Україна», ТОВ «Крафт», ТОВ «Сталекс».. Підприємство ТОВ «Метал Холдінг Трейд» є підприємством що розвивається, а отже і рівень послуг його зростає.
6. Досліджено основні конкурентні стратегії. Застосовано SWOT-аналіз для визначення сильних та слабких сторін підприємства, означено загрози та можливості. До сильних сторін підприємства належать: стабільні зв'язки з основними споживачами; налагоджена система постачання сировини та комплектуючих; перспективність та динамічність політики, що її проводить керівництво підприємства ТОВ «Метал Холдінг Трейд». До загроз можна віднести: появу сильних зовнішніх конкурентів; погіршення зовнішньої кон'юнктури ринку; внутрішньоекономічні ускладнення в Україні; SWOT-аналіз надав можливість формулювання більш чітких рекомендацій щодо

формування подальшої стратегії підприємства ТОВ «Метал Холдінг Трейд». Зроблено також PEST-аналіз, та аналіз «5 чинників» за М. Портером для підприємства ТОВ «Метал Холдінг Трейд». Дані дослідження допомогли дійти висновків щодо можливостей, загроз, сильних та слабких сторін підприємства, визначити вплив зовнішнього оточення на конкурентоспроможність підприємства. Досліджено вплив постачальників, покупців на формування конкурентоспроможності підприємства ТОВ «Метал Холдінг Трейд».

7. Проаналізовано основні конкурентні стратегії, що можуть бути використано безпосередньо дослідженим підприємством. Виділена основна стратегія, що є важливою у формуванні конкурентної стратегії підприємства. Це стратегія інтенсивного росту для підвищення конкурентоспроможності підприємства ТОВ «Метал Холдінг Трейд».
8. Наведена доцільність такої стратегії як стратегія “інтенсивного зростання” для підприємства ТОВ «Метал Холдінг Трейд». Тобто, запропоновано - підвищення ринкової частки на ринку металопрокату; при наявності такої можливості – глибоке проникнення. Головною пропозицією є підвищення ринкової частки за рахунок розширення бізнесу – введення нової послуги - нарізання й виготовлення заготовок з труб, круглого та профільного металопрокату на стрічковій пилі Pilous-TMG, що важливо для виготовлення виробів з високим ступенем точності суміжних деталей є перспективним напрямком, адже це супутні послуги, які користуються підвищеним попитом у клієнтів.
9. Чистий прибуток від впровадження нової послуги становитиме 394 946,00 грн. Комплексне застосування даних конкурентних стратегій надасть можливість підприємству ТОВ «Метал Холдінг Трейд» і далі вдало конкурувати на ринку послуг Одеської області.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Герасимчук В.И. Развитие підприємства. Діагностика, стратегія, ефективність. К., 2005 р., 268 с.
2. Белоус О.П., Панченко Е.Г. Менеджмент: конкурентоспособность и эффективность. К., "Знание Украины", 1999 г., 40с.
3. Альперин Л. Что нужно для успешной конкуренции с зарубежными фирмами. "Стандарты и качество". №2, - 2010 г. с 12-16.
4. Гончаров В.В. В поисках совершенства управления: Руководство для высшего управленческого персонала (Опыт лучших промышленных фирм США, Японии, стран западной Европы)М., 2007 г.
5. Ганс А и др. Конкурентоспособность глобальных предприятий\\ Проблемы теории и практики управления.- 2011.-№3-с.96-104.
6. Герхард Шварц "Мягкие составляющие конкурентоспособности".\\Проблемы теории и практики управления.- 2015.- №4.- с. 96-100.
7. Смит А. Исследование о природе и причинах богатства народов. / Смит А.— М.: Соцэктиз, 1962. – 386 с.
8. Чемберлин Э. Х. Теория монополистической конкуренции. Реориентация теории стоимости. / Чемберлин Э. Х. – М., 1959. – 285 с.
9. Робинсон Дж. Экономическая теория несовершенной конкуренции. / Робинсон Дж.; [Пер. с англ.]. – М.: Прогресс, 1986. – 253 с.
10. Самуельсон П. Економіка / Самуельсон П. – М.: МГП „Алгон”, ВМІИСІ, 1992. – 120 с.
11. Макконнел Д. Економікс / Макконнел Д. Брю Ли. – М.: Экономика. 2003. – 234 с.
12. Должанський І. З. Конкурентоспроможність підприємств: [навч. посіб.] / Должанський І. З., Загорна Т. О. – К.: Центр навчальної літератури, 2006. – 384 с.
13. Добрынин А. И. Экономическая теория. [учебник для вузов] / Добрынин А. И. , Тарасевич Л. С. – Изд-во «Питер», 1999. – 544 с. – 3-е изд.
14. Фатхутдинов Р. А. Управленческие решения: [учебник] / Фатхутдинов Р. А. – М.: ИНФРА – М. – 2002. – 314 с. - 5-е изд.

15. Градов А.П. Визначення конкурентоспроможності промислового підприємства / Градов А.П. - К.: Центр навчальної літератури, 2003. – 256 с.
16. Томпсон А., Стрикленд А. Стратегический менеджмент. Искусство разработки и реализации стратегии: [учеб. для вузов.] [Пер. с англ. под ред. Л.Г. Зайцева, М. И. Соколовой]. – М.: Банки и биржи, ЮНИТИ, 1998. – 576 с.
17. Тищенко А. Н. Формирование конкурентной позиции предприятия в условиях кризиса: Монография./А. Н. Тищенко, Ю. Б. Иванова, Н. А. Кизим – Х.: ИД «ИНЖЭК», 2007. – 376 с.
18. Герчикова И.Н. Менеджмент : Учебник .- М.: Банки и биржи ЮНИТИ, 1994. 685 с.
19. Дикань В. Управління якістю як фактор конкурентноспособності підприємств // Економіка України.- 2009.- №1.- с.43-48.
20. Економіка підприємств : Підручник .- В 2т. \ За ред. С.Ф.Покропивного, - К.: Вод-во “Хвиля - Прес” , Донецьк : Мале підприємство “Поиск” . Т-во Кноголюбів, 1995 - 400 с.
21. Маркетинг и вопросы управления конкурентоспособностью и материалоемкостью продукции / [под ред. В. И. Коршунова] – Харьков: Основа, 1999. – 188с.
22. Каплина О. В. Оценка конкурентоспособности массового товара (на примере пива) / О. В. Каплина // Маркетинг в России и за рубежом. – 2013. – №4 – 33-42 с.
23. Фасхиев Х. А. Как измерить конкурентоспособность предприятия /Х. А. Фасхиев, Е. В. Попова // Маркетинг в России и за рубежом. – 2003. – №4. – 53-68 с.
24. Полтавская Е. А. Исследование процессов формирования и развития конкурентных преимуществ предприятия / Е. А. Полтавская // Регіональні перспективи. Кременчук: Асоціація „Перспектива”, 2009. – №1(26). – 39-41 с.
25. Полтавская Е. А. Конкуренция и конкурентные преимущества / Е. А. Полтавская // 3б. наук. праць „Економіка: проблеми теорії та практики” – Дніпропетровськ: ДНУ, 2010. – Вип.141. – с. 41-44 с.

26. Піддубна Л. І. Конкуренентоспроможність у новій системі координат / Л. І. Піддубна, А. І. Піддубна // Економіка розвитку. – 2008. - № 2(30) – 24-29 с.
27. Пушкарь А. И. Концепция развития информационных ресурсов предприятия / Пушкарь А. И., Пономаренко Е. В. // Економіка розвитку. – 2012. - №2(30). – 9-18 с.
28. Экономическая стратегия повышения конкурентноспособности развития индустриальных стран. ч.1 и ч.2. Реф. сборник обзоров, М - Инфра, 2007 г., 321 с.
29. Завьялов П. Конкурентноспособность и маркетинг // Рос. экон. журнал.- 2007.- №12. - с. 50-56.
30. Игольников Г., Патрушева Е. Что понимать под конкурентноспособностью, инвестиционной привлекательностью и экономичностью производства // Рос. экон. журнал, -2012.- №11.- с.108-112.
31. Істірян Г.П. Конкуренентоздатність: методика вимірювання та оцінки // Легка промисловість.-2011.- №4.- с. 12-14.
32. Корбанколева И. Решающий фактор - конкурентноспособность предприятия, ж. МТС, 2006 г., №10, с.10-11.
33. Кулагина Н.А. Способы оценки конкурентноспособности продукции (работы услуги) как фактор роста эффективности производства. Проблемы статистики и рыночных отношений. М., 2003 г. с, 50-57.
34. Кочкин С.М. Что мешает конкурентноспособности отечественных товаров // Патенты и лицензии.- 2008.- №4.- с. 32-45.
35. Кредисов А. Чи конкурентоспроможні наші товари ? (Про економіку України) // Політика і час.- 2015- №8- с. 37-41.
36. Львов Н.А. Маркетинг - ключ к решению проблемы "Конкурентноспособность". "Стандарты и качество", 2010 г., №9, с 21-25.
37. Маштабет В. и др. Пути повышения конкурентноспособности экспортной продукции. К., "Наукова думка" , 2009 р. -234 с.
38. Молчанов Н.Н. Оценка конкурентноспособности наукоемкой продукции, Вісник Львівського економічного у-та, серія 5, Економіка, 2011р., вип. 3. с.43-49.
39. Портер М. Конкурентная стратегия. Нью-Йорк. 1980 г., 345 с.

40. Портер М. Международная конкуренция. Конкурентное преимущество стан. М., Международное отношение, 1993 г. - 453с.
41. Портер М. Конкурентное преимущество. Нью-Йорк, 1985 г. - 234с.
42. Питер Вейал. Искусство менеджера. Новые идеи для мира хаотических перемен. "Новости", М., 2005г. - 453 с.
43. Акимова И.М. Промышленный маркетинг / И. М. Акимова – К.: Общ. «Знание», КОО, 2000. – 296 с.
44. Гельвановский М. Конкурентоспособность в микро-, мезо-, и макроуровневом измерениях / М. Гельвановский, В. Жуковская, И. Трофимова // РЭЖ. – 2008. – №3. – 67-77 с.
45. Тарануха Ю. В. Конкуренция и конкурентные стратегии: [учебно-метод. пособие] / Ю. В. Тарануха – М: Издательство «Дело и сервис», 2008. – 272 с.
46. Лифиц И. М. Теория и практика оценки конкурентоспособности товаров и услуг /И. М.Лифиц – М.: Юрайт, 2005. – 224 с.
47. Метал-холдинг Одеса. Офіційний сайт :[Электронный ресурс]. – Режим доступа: <https://www.metall-holding.com.ua/odessa>
48. Статут підприємства ТОВ «МЕТАЛ ХОЛДІНГ ТРЕЙД».
49. Розвиток ринку металопрокату:[Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://economics.unian.net/ukr/news/138056-rozvitok-rinku-metaloprokaty-.html>
50. Юрій Віннічук, ЕП —Послуги на ринку металопрокату [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://www.epravda.com.ua/publications/2011/08/17/295329/>
51. Фінансовий звіт ТОВ «МЕТАЛ ХОЛДІНГ ТРЕЙД» за 2015, 2016, 2017 р.р.
52. Малярец Л. М. Проведение комплексной оценки процессов формирования и развития конкурентных преимуществ предприятия / Л. М. Малярец, Е. А. Полтавская // 3б. наук. Праць „Економіка: проблеми теорії та практики”. Дніпропетровськ: ДНУ – 2011. – Вип.185. Т. 3. – 689-697 с.
53. Райзберг Б.А. Конкурентная стратегия / Б. А. Райзберг, Л. Ш. Лозовский, Е. Б. Стародубцева: 1.12.2012 - [Электронный ресурс]. – Режим доступа <http://www.smartcat.ru/Management/wtgeframjd.shtml>.

54. Антонюк Л. Л. Міжнародна конкурентоспроможність країн: теорія та механізм реалізації: [Монографія] / Л. Л. Антонюк – К., КНЕУ – 2004. – 275 с.
55. Бест М. Новая конкуренция. Институты промышленного развития./ М. Бест – М.: ТЕИС. – 2002. – 356 с.
56. Сник С. Управление производительностью : планирование, измерение оценка, контроль, повышение. М., "Прогресс", 2009 г., -234 с.
57. Уотармен Р. Фактор обновления. Как сохраняют конкурентоспособность лучшие компании. М., "Преса", 2014, - 368 с.
58. Чейз Ричард, Акьюлано Николас. Производственный (операционный) менеджмент. Бостон, 2006 г., 1062 с.
59. Швец В.Я. Об управлении конкурентоспособностью продукции на предприятии. Л., 2005 г. - 115 с.
60. Малярец Л. М. Проведение комплексной оценки процессов формирования и развития конкурентных преимуществ предприятия / Л. М. Малярец, Е. А. Полтавская // Зб. наук. Праць „Економіка: проблеми теорії та практики”. Дніпропетровськ: ДНУ – 2009. – Вип.185. Т. 3. – 689-697 с.
61. Інструкція з охорони праці для ТОВ «МЕТАЛ ХОЛДІНГ ТРЕЙД».
62. Москальова В.М. Основи охорони праці. Підручник – К., ВД «Професіонал», 2005.
63. Наказ №528 від 27.12.2001 «Гігієнічна класифікація праці за показниками шкідливості та небезпечності факторів виробничого середовища, важкості та напруженості трудового процесу». МОЗ України. Ганзюк та ін.. Основи охорони праці. – Львів, 2008 р. - 157 с.